

**ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ
ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ 2024
ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ**

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων:

- α. Αγροτική μεταρρύθμιση
- β. Σύνταγμα του 1927
- γ. Μακεδονική Επιτροπή

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας το γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη **Σωστό**, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

- α. Η πολιτική και κοινωνική επιρροή των σοσιαλιστικών ομάδων και των εργατικών ομαδοποιήσεων στην Ελλάδα ήταν σαφώς μικρότερη από εκείνη που άσκησαν αντίστοιχα κινήματα σε βιομηχανικές χώρες της Δύσης αλλά και σε βαλκανικές.
- β. Με το αγγλικό κόμμα συμπαρατάχθηκαν πρόκριτοι, στρατιωτικοί, λόγιοι και έμποροι που είχαν σπουδάσει ή διαμείνει στη Δυτική Ευρώπη.
- γ. Ο Μικρασιατικός Πόλεμος έληξε τον Αύγουστο του 1921 με ήττα και υποχώρηση του ελληνικού στρατού.
- δ. Την 1η Δεκεμβρίου 1913 κηρύχθηκε και επίσημα η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα, με την παρουσία του τότε βασιλιά Κωνσταντίνου και του πρωθυπουργού Ελευθέριου Βενιζέλου.
- ε. Η Τραπεζούντα μέχρι το 1869 έλεγχε το 30% του εμπορίου της Περσίας.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

Τι γνωρίζετε για την καταδίκη των υπαίτιων της Μικρασιατικής καταστροφής;

Μονάδες 12

ΘΕΜΑ Β2

Ποια υπήρξαν τα κέρδη για την Κρήτη από την επανάσταση του Θερίσου και με ποιους τρόπους εκφράστηκαν;

Μονάδες 13

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Με βάση τις παρακάτω πηγές και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα:

- α.** ποια ήταν η κατάσταση στις υποδομές του ελληνικού κράτους κατά τα πρώτα μετεπαναστατικά χρόνια;
- β.** ποιες ενέργειες έγιναν, εκ μέρους των ελληνικών κυβερνήσεων, για την κατασκευή οδικού δικτύου;
- γ.** ποιοι παράγοντες επηρέασαν παρωθητικά και ανασταλτικά την κατασκευή κεντρικών οδικών αξόνων;

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Έργα υποδομής α

Με δεδομένη την ανυπαρξία υποδομής μετά την Τουρκοκρατία και τις καταστροφές του απελευθερωτικού αγώνα, το πρόβλημα που επωμίστηκαν ο Καποδίστριας και ο Όθωνας ήταν τεράστιο. Ο κυβερνήτης δεν πρόλαβε να ολοκληρώσει το έργο του και μετά τις 3 δεκαετίες βασιλείας του Όθωνα η βελτίωση της οικονομικής υποδομής ήταν περιορισμένη. Η μόνη θετική προσπάθεια προς αυτή την κατεύθυνση ήταν το 1859 η τηλεγραφική σύνδεση της Αθήνας με τις πρωτεύουσες των νομών και το δίκτυο φωταερίου για το φωτισμό της Αθήνας, με το κεντρικό εργοστάσιο στη συμβολή της Ιεράς Οδού και της οδού Πειραιώς, το 1862. Στα 29 χρόνια της πρώτης δυναστείας κατασκευάστηκαν 400 χιλιόμετρα, ως το 1872. Στο τέλος της περιόδου, ο Πειραιάς είχε συνδεθεί με την Αθήνα με την πρώτη σιδηροδρομική γραμμή της χώρας η οποία

κατασκευάστηκε το 1862 – 1869. Η ανεπάρκεια επενδύσεων σε δημόσια έργα στερούσε την ελληνική οικονομία υποδομής, πάνω στην οποία θα μπορούσαν να χτιστούν μελλοντικές επενδύσεις.

Έργα υποδομής β

Το κοινοβουλευτικό καθεστώς παρέλαβε μία κληρονομία βεβαρημένη στον τομέα των συγκοινωνιών. Ως το 1882 μόνο 1359 χιλιόμετρα αμαξιτών οδών είχαν κατασκευαστεί από τα οποία 2/3 βρίσκονταν στα Ιόνια νησιά. Η εντονότερη επενδυτική προσπάθεια του κράτους το 19ο αιώνα έγινε κατά τη διάρκεια της κυριαρχίας του Τρικούπη στην πολιτική σκηνή και πριν από την πτώχευση του 1893. Ένα από τα πρώτα μέτρα των κυβερνήσεων Τρικούπη ήταν η σύναψη δανείου οδοποιίας 20.000.000 δρχ από την Εθνική Τράπεζα. Ως το 1890 δαπανήθηκαν άλλα 30.000.000 δρχ και το οδικό δίκτυο ξεπέρασε τα 4.000 χιλιόμετρα.

www.archive.gr, «Η ελληνική οικονομία μετά την Επανάσταση»

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Ο Χαρίλαος Τρικούπης «συνεπλήρωσε τον υπό τον Αλ. Κουμουνδούρο κατά το 1878 ψηφισθέντα νόμον, την μεγάλην γαλλική αποστολήν ήτις συγκροτηθείσα εκ 32 μηχανικών Γάλλων και Ελβετών επέτυχεν εντός μίας πενταετίας να αυξήση τα οδοὺς της Ελλάδας εις 2,551, χιλιόμετρα. Παραλλήλως δε προς την εργασίαν ταύτην επέτυχεν ο Χαρίλαος Τρικούπης δι' ειδικών συμβάσεων την κατασκευήν των θεσσαλικών σιδηροδρόμων, της Πελοποννήσου και του Λαυρίου ...».

Γ. Ασπρέας, Πολιτική Ιστορία της νεωτέρας Ελλάδας 1821 – 1921, τόμος Α', εκδόσεις Χρήσιμα Βιβλία, Αθήνα 1924 – 1930, σελίδα 148

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

«... Η προβληματική συνεισφορά εργασίας των κατοίκων και το υψηλό κόστος των έργων όχι μόνο απειλούν το ίδιο το οδικό εγχείρημα αλλά και οδηγούν τους υπευθύνους σε αδιέξοδο. Ο ίδιος ο Όθων – που πίστευε στον αναπτυξιακό και δυναμικό ρόλο του δρόμου – στηρίζει πολλές ελπίδες στο συνδυασμό κρατικών χορηγήσεων και προσφοράς εργασίας για την προώθηση της οδοποιίας. Γι' αυτό είναι πεπεισμένος ότι

είναι απαραίτητη η δημιουργία ειδικού ταμείου για έκτακτα έξοδα, όπως αυτά της οδοποιίας.

Η ρύθμιση στην οποία καταλήγει ο νόμος του 1852 περί οδοποιίας είναι σαφώς το αποτέλεσμα των ασυντόνιστων και αποσπασματικών προσπαθειών είκοσι χρόνων για να καταστούν αμαξιτοί οι κυριότεροι υπάρχοντες δρόμοι. Κατ' αρχήν, επιβάλλει την υποχρεωτική προσωπική εργασία. Πριν από το νόμο αυτό, όπως είδαμε, η αγγαρεία ήταν μία μεταμφιεσμένη φορολογία και λειτουργούσε ευκαιριακά και με διαφορετικούς κατά περιοχή τρόπους. Τώρα καθιερώνεται ως εθνικός φόρος και δίνει τη δυνατότητα στον κάθε δημότη να επιλέγει την εξόφληση της οφειλής του σε προσωπική εργασία ή σε χρήμα.

Μαρία Συναρέλλη, Κρατική πολιτική και οδοποιία το 19ο αιώνα, Ιστορία του Νέου Ελληνισμού, «Το ελληνικό κράτος, 1833 – 1871», Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2003, σελίδες 123-125

ΘΕΜΑ Δ1

Μελετώντας το περιεχόμενο των ακόλουθων πηγών και, αξιοποιώντας παράλληλα τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα:

- α. κάτω από ποιες συνθήκες ψηφίστηκε το «Προσωρινόν Πολίτευμα» της Επιδάουρου, το πρώτο, δηλαδή, σύνταγμα της Επανάστασης;
- β. ποιες αρχές κατοχυρώνει το πρώτο σύνταγμα των Ελλήνων;

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Η σύγκληση της Α' Εθνοσυνέλευσης της Επιδάουρου

Συγκεντρώθηκαν στην Επίδαυρο οι πρώτοι νομοθέτες της Ελλάδας. Οι νεώτεροι, οι οποίοι ευτύχησαν να στρέψουν τα μάτια τους σε ήλιο απαλλαγμένο από τα νέφη της δουλείας, να πατήσουν γη ελεύθερη, να αναπνεύσουν αέρα ελεύθερο, αυτοί που κληρονόμησαν το ανεκτίμητο δικαίωμα του συνέρχεσαι και συνεταιρίζεσθαι και συζητείν, αδυνατούν να φανταστούν τον έξαλλο ενθουσιασμό του έθνους, όταν μετά από τυραννία τετρακοσίων σχεδόν χρόνων συνερχόταν με αντιπροσώπους για να αποφασίσει ως κυρίαρχο έθνος για τα συμφέροντά του. Οι επιζήσαντες

αντιπρόσωποι διηγούνταν ότι δάκρυα έτρεχαν από τα μάτια όλων, και πως φιλούσαν ο ένας τον άλλον, όπως γίνεται την ημέρα της Αναστάσεως.

*Δραγούμης Νικόλαος, Ιστορικά Αναμνήσεις, τόμος 1, Αθήνα 1973,
σελ.30-31*

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Απόσπασμα από τη διακήρυξη της εθνικής συνέλευσης

Ήδη δε, ότε αι εναντίαι περιστάσεις ήρχισαν να εξομαλίζονται, απεφασίσαμεν ή μάλλον ηναγκάσθημεν να οργανίσωμεν και Σύνταγμα Πολιτικόν της Ελλάδος· και πρώτον μεν κατά μέρος, οίον το της Ανατολικής χέρσου Ελλάδος, το της Δυτικής χέρσου Ελλάδος, το της Πελοποννήσου, το των Νήσων, κ. τ. λ. Αλλ' επειδή ταύτα απέβλεπαν μάλλον τας μερικωτέρας σχέσεις, καθ' ας εκάστη των ειρημένων Επαρχιών και Νήσων ώφειλε να διαταχθή και διοικηθή διά τούτο ήτον ανάγκη πάσα επομένως να γενή και έν άλλο γενικόν Προσωρινόν Πολίτευμα εις όλα τα πράγματα και εις όλας τας εσωτερικάς και εξωτερικάς σχέσεις της Ελλάδος επεκτεινόμενον. Προς τούτου την κατασκευήν και σύνταξιν αι κατά μέρος Επαρχίαι και Νήσοι έπεμψαν τους πληρεξουσίους Παραστάτας των. Ούτοι λοιπόν, εν εθνική συνελεύσει σκεφθέντες και μελετήσαντες ικανώς περί των κοινών πραγμάτων, ωργάνισαν μίαν προσωρινήν Διοίκησιν, καθ' ην η Ελλάς άπασα μέλλει να κυβερνηθή εφεξής. Ταύτην, και απλώς μεν ως επί της βάσεως του Δικαίου και των ορθών Νόμων εστηριγμένην, και εν μέρει δε, καθό ωργανισμένην κοινή των Ελλήνων γνώμη, οφείλουσιν όλοι οι λαοί, κάτοικοι της Ελλάδος ν' αναγνωρίζοσι Μόνην έννομον και εθνικήν Διοίκησιν αναλόγως προσφερόμενοι.

Τα συνιστώντα την Διοίκησιν Δώματα είναι δύο: Το Εκτελεστικόν και το Βουλευτικόν, από τα οποία διορίζεται και το Δικαστικόν, ανεξάρτητον όμως από εκείνα διόλου.

Ταύτα διακυρύττει η εθνική Συνέλευσις προς το Πανελλήνιον, εν και μόνον προσεπιφέρουσα, ότι αυτής μεν επεραιώθη το έργον, και διαλύεται σήμεραν. Έργον δε του Ελληνικού λαού και χρέος είναι να φανή ευπειθής και υπήκοος εις τους νόμους και τους εκτελεστάς και υπουργούς των νόμων. Έλληνες! Είπατε προ ολίγου ότι δεν θέλετε δουλείαν, και ο τύραννος χάνεται καθημέραν από το μέσον σας· αλλά μόνη η μεταξύ σας ομόνοια και ακριβής υποταγή εις την διοίκησιν ημπορεί να στερεώση την ανεξαρτησίαν σας. Είθε ο κραταίος του Υψίστου βραχίων ν' ανυψώσει και

αρχομένους και άρχοντας, την Ελλάδα ολόκληρον, προς την πάρεδρον αυτού σοφίαν, ώστε ν' αναγνωρίσωσι τ' αληθή των αμοιβαία συμφέροντα. Και οι μεν δια της προνοίας, οι δε λαοί δια της ευπειθείας να στερεώσωσι της κοινής ημών Πατρίδος την πολύευκτον ευτυχίαν. Είθε! Είθε!

*Εν Επιδαύρω την 15ην Ιανουαρίου, Α' της Ανεξαρτησίας, 1822
Τα κατά την Αναγέννησιν της Ελλάδος, ήτοι συλλογή περί την αναγεννώμενην συνταχθέντων πολιτευμάτων, νόμων και άλλων επισήμων πράξεων, από του 1821 μέχρι τέλους του 1832, τόμος Α', Πειραιάς 1839,
σελίδα 49*

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Απόσπασμα από τον «Οργανικό Νόμο», το πρώτο Σύνταγμα της επαναστατημένης Ελλάδας, που ψηφίστηκε την 1η Ιανουαρίου του 1822 από την Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου.

Όλοι οι Έλληνες είναι όμοιοι ενώπιον των νόμων χωρίς καμία εξαίρεση βαθμού, κλάσης ή αξιώματος. Όλοι οι Έλληνες έχουν το ίδιο δικαίωμα σε όλα τα αξιώματα. Η ιδιοκτησία, η τιμή και η ασφάλεια κάθε Έλληνα προστατεύονται από τους νόμους.

ΚΕΙΜΕΝΟ Δ

Η Ελληνική Επανάσταση προέκυψε ως αποτέλεσμα της αποσύνθεσης και διάλυσης του ασιατικού τρόπου παραγωγής στην Οθωμανική Αυτοκρατορία, διαδικασία που στις περιοχές της Νότιας Ελλάδας, όπου ξέσπασε κυρίως η Επανάσταση, συναρθρώθηκε με τη δημιουργία και κυριαρχία καπιταλιστικών κοινωνικών σχέσεων. Οι δημιουργούμενες και σταδιακά επεκτεινόμενες αστικές σχέσεις προσέλαβαν, αναγκαστικά, ένα εθνικό ιδεολογικό πρόσημο. Η διαδικασία αυτή ολοκληρώθηκε με τη συγκρότηση του νεοελληνικού κράτους, πράγμα που με τη σειρά του επιτάχυνε τη δημιουργία σχέσεων ατομικής ιδιοκτησίας και την επέκταση του χώρου κυριαρχίας του (εμπορικού και εφοπλιστικού) κεφαλαίου.

Λίγο μετά το ξέσπασμα της Επανάστασης, τον Ιανουάριο του 1822, συγκλήθηκε στην Επίδαυρο η πρώτη Εθνοσυνέλευση των Ελλήνων, η οποία εξέλεξε την πρώτη δημοκρατική κυβέρνηση της Ελλάδας και επικύρωσε το πρώτο Σύνταγμα. Με το Σύνταγμα κατοχυρώνεται το

δικαίωμα της ιδιοκτησίας, καταργείται το ασιατικό (οθωμανικό και εκκλησιαστικό) δίκαιο, υιοθετείται το γαλλικό εμπορικό δίκαιο, θεσμοθετείται η διάκριση ανάμεσα στην εκτελεστική και τη νομοθετική εξουσία κ.λπ. Διαμορφώνεται δηλαδή το τυπικό αστικό θεσμικό πλαίσιο, το οποίο και αποτελεί το κοινό στρατηγικό έδαφος όλων των πολιτικο-κοινωνικών δυνάμεων που συμμετείχαν στην Επανάσταση.

*Τα πολιτικά κόμματα κατά την Επανάσταση του 1821, του Γιάννη Μηλιού,
, Καθηγητή, Πολιτικής Οικονομίας στο Ε.Μ.Π.*

Καλά Αποτελέσματα!!!